

Megjelenik ez a lap hetenkint kétszer csütörtökön és vasárnap.
 Á r a :
 Egész évre . . . 6 ft. — kr.
 Félévre 3 ft. — kr.
 Negyedévre . . . 1 ft. 50 kr.
 A szerkesztő szállása:
 Színház-utca 404. szám.

NEMERE

Politikai, közgazdászati és társadalmi lap.

Hirdetési díj:
 4 hasábos garmond sorért, vagy annak helyéért 4 kr. (1—10 sornyi hirdetés ára mindig 40 kr.) — Bélyegdíj minden igtatáskor 30 kr. — Nagyobb hirdetéseknek alkuszertint. — Hirdetések fölvetnek a szerkesztőségénél.

Előfizetési felhívás

„NEMERE“

politikai, közgazdászati és társadalmi lapra.

A második évnegyed mult hó végével letelvén, felkérjük évnegyedes és féléves előfizetőinket megrendeléseik minél előbbi megújítására, hogy a jelen mozgalmas időben lapunkat fennakadás nélkül kézhez kapják.

Előfizetési árak:

Egész évre 6 frt. — kr.

Fél „ 3 „ — „

Negyed „ 1 „ 50 „

Előfizetésre a postai utalványokat kérjük használni, melyek bérmentesítése csak 5 kr.-ba kerül.

Az előfizetések a „Nemere szerkesztőségéhez“ cím alatt Brassó, nagy-piac 223 sz. alá küldendők.

A „Nemere“ szerkesztősége.

Brassó, 1872. jul. 17.

Román részről b. Siaguna András, érsek és metropolita tüzetett ki képviselőjelöltül.

A mi minket illet, szerencsénknek tartjuk, hogy ily nagy hazafira és államférira adhatjuk szavazatunkat.

Brassó följegyezheti évkönyveiben és kezdő pontot vethet egy jobb kor napjai számításához,

ha megnyerheti a testvériségi párt által kitűzött jelöltet.

Báró Siaguna András érsek és metropolita, a testvériségi párt képviselőjelöltje, éljen!!

Hogy állunk a választással?

A legközelebbi vasárnap, mikor lapunk újból megjelenik, itt van a választás. Hogy állunk, hogy leszünk azzal?

Ha a választók névsora úgy marad, a hogy a szászok, emberi képzeletet felülmúló önkénységgel összeállították, — akkor nekik többségük van.

Mindenki tudja, hogy a mi pártunkon levő választók közül ezerig valót dobtak ki a reclamatióval; magok közé pedíg bevettek vagy háromszáz csodálatos választót, u. m. az eltörölt czéheket, sütőházakat, nőegyleteket, rég meghalt emberek testamentomait, tanuló ifjakat, szolgákat satb.

Ekkora bölcesség kellett hozzá, hogy ezer nyi kisebbségből 300-ig való többségre emelkedjenek.

Tény, hogy az általok így megigazitott névsorban többségük van.

A pártunkon levők ezen eljárás ellen folyamodtak a belügyminiszterhez. Mióta a névsor nyilvánossá tétetett, fölment legalább 1000 panasz a belügyminiszterhez.

A belügyminiszternek kötelessége megvizsgálni a panaszokat és megmondani a választók igaz jogát. De vajjon képes lesz e oly rövid idő alatt annyi esetet részletesen megvizsgálni?

Ez a kérdés most.

Ha a választás napjáig önkényesen megfosztott polgártársainknak vissza nem adatik a választói jog, akkor folyamodunk az országgyűléshez és nincs kétség benne, hogy megnyerjük igazunkat.

Előfordulhat azonban az az eset is, hogy a belügyminiszter rendeletileg intézkedik a jogosult polgárok bevételére iránt.

Erre az esetre is készen kell lennünk.

Belügyminiszteri rendelet ha jön is, csak közvetlenül a választást megelőzőleg, vagy épen a választás folyama alatt jöhet.

Ha megjön és mi nem leszünk jelen, hogy fölhasználjuk jogunkat, hasztalan folyamodunk akkor az országgyűléshez, mert úgy lesz feltüntetve, hogy önkénytelen mondtunk le jogunk élvezetéről.

Az a teendőnk tehát, hogy legyünk jelen a választás folyama alatt mindnyájan; nemcsak azok, a kik be vannak írva a névsorba, de azok is, a kik méltatlanul kitoröltettek. Ha joguk megadatik, használják föl azonnal; ha nem adatik meg, tiltakozzunk egyetemesen; megadja az országgyűlés kétségkívül.

Úgy bántak velünk, mintha rabszolgák volnánk. A 72 ezer magyar, román és német akaratát számba sem vették; 24 ezer szász nevében folytonosan intézkedni akarnak mindnyájunk politikai joga felett.

Mi elnyomni nem akarjuk őket sem; de azt megakarjuk mutatni, hogy Magyarországon a politikai jog nincs nemzetiséghez kötve.

Előre bizalommal! Győzelmünk ki nem maradhat! —

Polgártársainkhoz!

Néhány nap mulva a választói urna elé lépünk mi is, mely napunkat a választás napjának is hívhatjuk; megváltik akkor, hogy Brassó-város és vidék megmarad-e továbbra is a tespedésnek szegényletes helyzetében, vagy megteszi az első lépést vele született és alkotmány adta jogainak visszaszerzésére.

A kik fenntartani kívánják a nemzetiségi és vele az összes magyar sajtó által sujtólag elítélt circumspetus politikát, azok nemzetiségi szász jelöltre fognak szavazni; ellenben a kik Magyarország és benne e vá-

TÁRCSA.

Egy régi történet.

(Folytatás és vége).

„Lassanként felgyógyultam.

„Szorgalmasan dolgoztam.

„Csak reád gondoltam, bárha te engem egészen el is feleltél.

„Holdnapok teltek el.

„Egy éjjel különös fájdalomra ébredtem fel. Úgy éreztem, mintha szívem alatt valami mozogna. Megdöbbenve figyeltem a bennem érzett ismeretlen mozgás — és életre.

„Oh ki más, mint a jó isten, küldte le a mennyei öröm sugarát a szegény, szerencsétlen leányka szívébe, kinek anyává kellett lennie?!

„Oh ki másnak hangja, ha nem az övé, jelenté ki a semmittudó leányzónak e fájdalom édes titokteljes ígéretét?!

„Lelkem mélyéből kiálték fel. Valami kimondhatlan, végtelen édes gerjedelem hatotta át valóm. Kezeimet imára kulcsolám össze.

„Imádkoztam gyermekemért, kinek jöttét egy gyöngéd érzés tudatá velem. Anya vagyok: éreztem, tudtam.

„És mégis egyetlen másodperczig sem gondolék ama borzasztó férfira.

„Reád gondoltam és jó anyámra! Úgy tetszett nekem, mintha a gyermekben téged fognalak újra látni s mintha benne anyam föltámadna megint.

„Többé nem voltam! oly elhagyatott, oly egyedül.

„Semmi előkészületet sem tettem, semmitől sem óvakodtam. Egyedül istenbe vetém határtalan bizalmamat. — Isten ösmerte ártatlanságom . . .

„Aztán megérkezett az óra . . .

„Halálos fájdalomnak közé jutottam. Oh miként szenvedék! Szívem majd megrepedt, fejem majd szét hasadt.

„Imádkozni akartam, de mily nehezen jön ajkunkra az ima a kínos gyötrellem órájában.

„Azt hittem, meg kell halmom.

„Ah! de minő örömet éreztem kinaim közepette, minő boldogságot, minő édes élvét dobogó szívémben.

„Egész lényem hirtelen egy rövid, de iszonyu fájdalomban enyészett el. Az élet elhagyni látszott. Hideg hálántékaim liktetve vertek. Szemeim elhomályosodtak. Nyelvem megmerevült szájamban s én lekemet istennek ajánlám fel! —

„Aztán ismét fölnyitlák szemeim. Leirhatlan édes érzet hatotta át ereimet. . . .

„Oh Jenő! szegény kis angyalka! édes gyermekem!

„Hirtelen összeszedtem magam. A szeretet erőt adott nekem.

„Csöndesen haladtam lakomból ki karomon kis fiammal. Szállásomat oda hagytam.

„Künn a nagy hideg didergővé tett. Egy köfal mellett vándorogtam tovább. . . .

„Kimerülve érkeztem egy nagy ház küszöbéhez végső erőfeszítéssel kapaszkodtam a csengetyü fogójába . . . aztán összerogytam . . . eszmélet nélkül a hideg köven.

„Zord hideg éjszaka volt.

„Szegényesen voltam öltözve. A jéghideg kő, melyen feküdtem, megfagyasztá ereimben a vért. A kis gyermek nyöszörgött.

„Oh vajha akkor gyermekemmel együtt meghaltam volna!

„Nemsokára barátságos kezek emelték fel az alélt nőt. Egy tiszta szobában ébredtem fel s könyeimen át gyermekem vonásait láthatám.

„Oh barátom! Te néztél reám kis fiam szemeiből s boldogult anyám hívott engem e gyermek mosolya által magához.

„Aludt. Egy jó apáca, ki minket befogadott volt, himbálta karjain.

„Még ifju volt e hölgy, szelíd, búpedt vonásokkal. Arca azt látszék kifejezni, hogy ő sokat szenvedett, de csöndes, néma béke honolt a felett, mint a világos zöld temetői gyepteretieink elrothadt tetemei fölött.

„De a kis Jenő! oly kedves volt a drága gyermek, hogy a kegyes testvér nem állhatta meg, hogy rá ne mosolyogjon. Szép halkan ringatta karjain.

„Szörűhája szélét csókolgatva köszöntem meg a nyájas mosolyt, melylyel gyermekemet megajándékozta.

„Az apáca szigoron nézett rám, mégis ajkait kis fiam homlokához nyomta.

„Aztán megkérdezett. Elbeszéltem neki szerencsétlen sorsomat.

„Hitt szavaimnak, mert a kisedet saját ágyára fektette és kezemet hévvel szoritotta meg.

„Leányom! — szólott hozzám — én csak egy szegény zárda kapusnője vagyok, de az ön gyermekének menhelyet fogok szerezni.

„Megviradt. Borbála testvér felköltötte egyik társnőjét s lakomhoz kísérték . . .

„Oh mily boldog voltam!

„Borbála testvér kis fiamat egy szegény asszonyra bízta, a kit nagyon szeretett.

„Mindennap fölkerestem őt.

„Erősödni kezdett s már tudott felém kedvesen mosolygani és a mikor megcsókoltam, tégedet csókolta-lak meg s drága anyámat.

„Hanem egy estve Jenőmet igen haloványnak találtam.

ros vidék önállását alkotmányos uton helyreállíthatni akarják, a kik szabadelvű és rendületlen hazafiakat óhajtanak képviselőül, azok másra nem szavazhatnak, mint olyanokra, kiket azon egyesületet jelölt ki, mely a polgári szabadság és az egyenjogúság bázisán áll.

Küzdelmes életünkben elérkezettnek látjuk azon válpontot, midőn e város és vidék minden becsületes, jóra való fiától elvárjuk, hogy kötelességét hiven rója le, és mutassa meg a világ előtt, hogy az egyenjogúság és igazság érdekében eddig kifejtett küzdelmek nem hiu ábrándozások, hanem a népek ezrei igazságos érzetének követelményei lévén, ezekért minden erővel küzdeni és czélra juttatni — tántoríthatlanul kész.

Polgártársak! mi szavazatainkkal a létel vagy a bukás kérdését döntjük el! E választástól függ polgártársainknak anyagi felvirágzása, szellemi fejlődése, vagy továbbra is fennmaradása azon politikának, mely a polgárok igazságos önértéket fojtja el. A ki rosszul választ, vagy nem is él választó jogával, az saját anyagi és szellemi érdekeit rontja meg, és bünt követ el hazája ellen. —

Gondolja meg tehát mindenki, hogy mit teszen és ne engedje magát félre vezetett, mert önmaga alatt vágja el a fát. —

Ne csüggedjen senki, csak hiven teljesítse kötelességét, mert attól függ az igazság diadala, mert „most vagy soha!”

Pest, jul. 12-én.

Milyen a végzet! Épp akkor midőn az ellenék kicsinyje-nagyja telt torokkal kiáltja: le a Lónyay kormányral! midőn a nagy párt vezér Tisza, eldobva az elvi kérdéseket, Lónyay személynének megbuktatását tüzi ki pártja küzdelmének főtörekvéséül, — épp akkor áll elő Lónyay — nem fényes szónoklatokkal, — üres phrázisokkal, — de tényekkel, melyeknek nagy horderejű következményei Magyarország történelmének legszebb lapjaira tartanak igényt.

Ily nagy jelentőségű esemény a horvát-pártok kiegyezése, mi annyi százados vajadások és villongások után azt eredményezi: hogy Horvátország elismeri az uniót Magyarországgal. E hirkellemesen lepte meg egy a politikai koroket, mint Magyarország minden igaz keblű fiát.

Magyarország erős léptekkel halad konsolidációja befejezéséhez.

A horvátok belátták, hogy a tulkövetelés nem vezet czélhoz. S belátták különösen azt, hogy Magyarország miniszterelnöke biztos garanciát nyújt a horvát kiegyezésekhez, államférfiúi eszélylyel és megtörhetlen bizalommal adva

helyett a horvátok méltányos kívánalmainak, a törvény és historiai jogok határai között. Mind-ezeket megfontolva érdemökre válik, — hogy elhagyták a szeptemberi manifestum álláspontját s elhatározták magokat a kibékülés útjára térni át.

Fogadja elismerésünket a horvát ellenzék, — a nemzeti párt — a tényekkel számot vető higgadt politikai magatartásáért. Oly ellenzék mindig tiszteletet érdemel, mely föl hagyja ellenzékeskedését, mihelyt az a haza és nemzet fejlődését és előhaladását tartoztatja föl. A makacs-ság ily viszonyok közt büni.

Nagy elismerés illeti az uniópártot is, mely mindvégig hiven, tántoríthatlanul küzdött Magyarország és Horvátország érdekében a tulsópárt rajongó vakhite ellen, s mely mihelyt a tulsópárt részéről engedékenységet észlelt, azonnal magához ölelte őt, kész örömet rá állva a méltányos engedékenységre.

De elismerve a horvát-pártok érdemeit, józanságát és hazafiúi eszélyét, kiválólag ki kell újból is emelnünk a magyar miniszterelnök érc-kemény erélyét, csüggedetlen tevékenységét, s kiváló érdemeit e nagy fontosságú ügy körül. Lónyay gróf mint valódi magyar államférfiu mindjárt kormányra léptekor mély belátással fölismerte az archimedesi veszélypontot Horvátországban, s minden igyekezetét arra fordította, hogy Horvátországot kiragadva a nagy délszláv birodalom alkotásáról ábránd képeiből, melyek őt idegen tendenciák politikai kárhózatába sodorták — visszaadja önmagának, béfejezve ezáltal Magyarország integritásának nagyszerű művét.

Csak a későbbi történelem fogja teljes nagyságában méltányolni Lónyay politikáját a horvát ügyekben, mely által a közjogi helyzetet megszilárdítva, előkészítette az utat a reformok számára.

Meggyőzni a horvátokat arról, hogy sem az orosz, sem a cseh, hanem a magyar nemzet az őszinte, igaz testvére neki, — mely számára a jövő boldogságot teremt meg — nem volt kis feladat.

Horvát országgyűlés. A horvát országgyűlés felirata kivonatlag a következő: „Mi dalmát- horvát- szlapon királyság főrendei, zászlósai felséged felhívása folytán június 15-én egybegyűltünk s legmélyebb hódolattal hallgattuk meg a legfőbb királyi leiratot.

Annál nagyobb készséggel gyűltünk egybe, mivel a mult országgyűlés feloszlata folytán országunk másfél évnél tovább képviselő nélkül volt.

Felséged czélzatainak a reform terén törekedni

E megható vallomást megdöbbenve olvasám, ütem láthatólag vert, szívem hallhatólag dobogott; melettem az ágyban szegény Vilma nyögött lázas forróságban, az ágy lábánál pedig az öreg ápolónő szundikált.

Oly csendes volt minden a szobában! keblemben is mély béke honolt.

Ekkor a beteg megmozdult és sóhajtott; kezeivel pedig nyugtalanul és görcsösen hadonászott. És fölnyitotta szeméit, s mereven reám nézett, de már nem volt többé lázas állapotban, hanem öntudatánál s aztán tekintetét merőn a kezemben levő iratra irányzá. Bizonyos élénk látszat derengett halvány arcán és egyetlen nehéz könyesepp tolt pillájára.

Ajkai mozogtak, mintha beszélni akart volna, de már többé nem volt képes.

Lehajoltam hozzá s ajkaimmal hideg homlokát érintém meg s ezt sugtam neki: „Mondd meg a kicsinek, hogy ő az enyém és vidd el e csókot gyermekünknek.”

Meghallotta. Arca elpirult, egy értelmes, mélyen köszönő tekintet tündökölt elő szeméből és száján mély sohaj lebbent el, mint egy csendes öröm. Aztán szép halvány feje visszahanyatolt s reszketve nyult el ágyában

És aztán ott feküdt csöndesen és mosolyogva, de szemei lecsukódtak és többé nem tudtak senkire tekinteni.

Az ápolónő, ki fölébredt volt, hozzáértő tekintettel mondá: „Istenem! legalább halála óráján nem szenvedett sokat!”

(Németből.)

Deák Gerő.

fogunk megfelelni, s kilátásba helyezett törvény javaslatokat tárgyalni.

Tartós és békés törvényhozási működést tartunk szükségesnek annyival inkább, mivel az utolsó 3 év folyamata alatt a nyilvános hatalom iránti bizalom — fájdalom nagyon megrendült.

Felséged felhívása folytán megfogjuk választani képviselőinket a közös országgyűlésre.

Örömmel értesülünk a kormány által előnkbe terjesztendő, s közlekedésünk könnyítését czélzó javaslatokról.

Készséggel fogunk bizottságot választani, mely a varasdi határvidék, Zeng város és széknék bekebelezése tárgyában a magyar országgyűlés küldöttségével lesz tanácskozándó, de e küldöttség hatáskörét tágitandónak tartjuk.

Az utolsó 3 év tapasztalása szerint a háromgy királyság és Magyarország közötti államjogi viszony szabályozása nem felel meg a háromgy királyság érdekeinek.

„A közös törvényhozás és igazgatás körébe vottak oly államügyek, melyek közösséggét a Magyarországgal való államközösség nem követeli.

A közös országgyűlésen való képviselői módozat, a mint az ott megállapított, a három utolsó év folyamata alatt annyival inkább czélszerűtlenné bizonyult, minthogy az által országgyűlésünk törvényhozási tevékenységében gátoltatik.

A hazánkban engedett önkormányzat is már az által, hogy kiadásainak fedezésére évi átalány állapított meg, illusoriussá tétetett, nem is említve azon körülményt, hogy ezen királyságnak változatlan évi jövedelem szabott meg, holott más részt a közterhek emelkednek és a szükségletek is évről-évre fokozódnak.

A bán jelenlegi állása felkölti azon óhajt, hogy oly módozat találtassék, mely által ezen királyság önkormányzata és a bán felelőssége megvalósulna.

Fiume város kérdését meg nem oldott kérdésnek tekintjük.

Reméljük a magyar országgyűléstől, hogy az 1868. I. t. cikk revisiója végett küldöttséget fog választani.

Köszönetünket fejezzük ki a katonai határvidék kimondott polgárosításáért.

A varasdi határvidék katonai rendszerből az alkotmányosba történt komnyú átmenete, reményt nyújt az összes horvát- szlapon határvidék bekebelezésére a háromgy királyságba. Valamint bizottságok útján a Dalmátiával leendő egyesülésre.”

A n.-szebeni követ-választás.

A királyföldön lakó szász polgártársaink gyűlést hirdetvén kizárólag szász választók számára Medgyesre, indítatva érezte magát egy a közügyért buzgalkodó magyar ember (ki — inter parenthesis — politikát illetőleg Saulusból lett Paulus) arra, hogy a helybeli nem-szász elemeket tömörítésre buzdítsa.

Összegyűltünk tehát és megbiztunk egy vegyes bizottmányt egyesülésünk fölveinek összcállításával. Ezen bizottmány, mely a tekintélyesebb román, magyar és német (nem-szász) egyénekből állott, ki is dolgozott csakugyan egy programot, melynek főpontja oda vala irányozva, hogy „a királyföldön lakó nem szász többségnek nem kell külön municipális — és községi törvény, hanem azt kívánja, hogy a már meglevő törvény hiányai megjavítva terjesztessék ki a királyföldre is.

Másnap a magyarok és németek együtt, a románok pedig külön ülésezvén, a végett, hogy a megállapított program mindkét részről elfogadtassék, egy törvényeségi hivatalnok, ki gyöngéd köteléssel van összefűzve egy igen tekintélyes szász vezetővel, úgy hinté a vizsály magvát közénkbe, hogy indítványozá, miszerint jelentsük ki, hogy mi kormány-pártiak vagyunk, mire a magyarpolgárság egy része azon megjegyzéssel hagyá oda a gyűlést, hogy az ugy is csekély számú helybeli magyarságnak mindenek előtt egységre van szüksége és egyesülve is a szász phalanxszal szemben csak váltvetve a románok és németekkel leendő képes tekintélyre vergődni.

Sok hiábavaló vita után, mely 3—4 magyar ur részéről kézzel foghatólag a czéltől lön előidézve, hogy közöttünk meghasonlás támadjon, elhatározottat a medgyesi gyűlés eredményét bevárni.

A mint a medgyesi szász nemzeti program napvilágot látott és a mint az itteni román activisták központi bizottmánya élő szóval és fő közegében is határozottan kijelentette, hogy ők a haza integritását az uniót stb. tiszteletben tartják, — azt hitte volna az ember, hogy ama 3—4 magyar ur is föl hagy eddigi di-

„Szomorán jöttem haza. Sajgó fájdalmat éreztem szívemben.

„A következő nap még halványabb volt. Nevetni akart és — sirt.

„A más napon

„Bocsáss meg nekem oh isten! kételkedtem benned és rágalmaztalak úgy de hiszen ő volt egyetlen vigaszom, minden reményem e világon! Szívemnek minden gyöngédségét e gyermekre fordítottam.

„Egy fehér ruha volt bölcsőjére terítve, testecskéje hideg volt, oly márványhideg Ugy tetszett, mintha alunnék.

„Lelkem szétszakitva, de szívem csöndes volt. Többé nem volt gyermekem.

„Istenem! te adtad volt nekem, te el is vehetted ismét. Megbocsáss, hogy akaratom miatt zúgolódtam és ha meghalok, ne tagadd meg tőlem a menybe jutást hová ki fiamat vitted oh! engedd meg, hogy ott ismét föl találjam őt

„Másnap reggel egy kis koporsót, melyen egyetlen szegényes koszoru volt látható, kísérttem ki egyedül a temetőbe.

„Még szabad volt a koporsót egyszer — utoljára megcsókolnom, aztán a sirba tették és nehéz földet dobtak reá.

„A göröngyök tompa zajjal gurultak a kis koporsóra. Minden lapátvetéskor borzadály futott végig ereimen. Ama zaj most is él elmémben s éjjel, ha elalszom, fölriaszt álamból.

„Még most is folyvást hallom! s aztán a tárva levő kis sirt s benne a kicsi koporsót látom, mely lassan — lassan elenyészik a föld alatt és mindemet magába zárja

vide et impera politikájával, melyet mostanig a hyperlogicitás ürügye alatt, a szászhoz való vonzalma és a románoktól való idegenkedése és bizalmatlansága kedvéért tűzött, — s nem lévén már többé választás, nem ellenzendi egyesülésünket.

Csalódtunk.

Most már azzal kezdették a magyar polgárságot ijeszteni, hogy „a szászok megfognak haragunni,“ nem akarván meggondolni eme bölcses, hogy az ő szavaira hallgatva, elleneink lesznek mind a szászok, mind a románok, mi pedig nevetségessé tesszük magunkat.

Szerencsénkre ezen Störenfriedek az utolsó döntő gyűlésen nem voltak jelen.

Meggondolva azt, hogy becsületes magyar ember a szász programot soha sem fogadhatván el, e mellett buzgolkodó szász képviselőjelöltnek szavazatját nem adhatja;

meggondolva, hogy activista román testvéreink valamint jelleműs jelöltjük Dunka Pál, ny. főkörmányszéki tanácsos, elég garantiát nyújtanak alaptörvényeink tiszteletbentartására;

meggondolva azt, hogy a nem szász elemekkel egyesülve minden szavazat, melyet a mi képviselőjelöltjeink nyerne, tiltakozás a szász exorbitans követelések ellen s egykor védő fegyverre válhatik a kormány és országgyűlés kezében a szászföldi municipalis és községi törvény fölötti vitatkozás alkalmával;

meggondolva, hogy még akkor is, ha föltétlen szövetkeznénk a románokkal és ha kilátásunk volna is képviselőjelöltjeink megválasztására, — mi azonban jelenleg teljes lehetetlenség volt, hogy ezen eseteket is föltéve, magyar képviselőnk ellensúlyozná a román képviselő netaláni káros működését s így mi még is két rossz között a kissebbiket választandottuk;

meggondolva végre, hogy ha ama 3—4 ur tanácsát követnők, „két szék között a földön kellene ülnünk:“ elhatároztuk, hogy a románok- és németekkel, általában nem-szászokkal egyesülünk és közösen szavazunk Dunka Pál és Veress Ignác állam-főgymnaziumi igazgatóra, mint képviselőjelöltjeinkre.

Nem sikerült tehát amaz uraknak minden pressiójuk mellett is egyesülésünket megakadályozni, de igen sikerült bennünket feltartóztatni, úgy hogy egyesülésünk a választások előtt alig 48 óra alatt leheté ténynyé, mi egyik főoka lön előkészületlenségünknek.

„Minden kezdet nehéz.“ Hogy jelöltjeink csak 397 szavazatot nyertek annak több oka van.

Ezeket, részint a mint hiteles forrásokból hallottam, részint a mint magam tudom, előfodom sorolni.

Míg a szászok egy magyar és egy magyarelleses pártra voltak oszolva s míg nem fordultak mindnyájan a magyar ellen: addig a választók összeírásánál az egyik párt a másikat ellenőrizte, miért is a mult választások alkalmával az összeírtott választók száma feltűnően csekélyebb volt mint most.

A többlet a mostani választók számában egészen a szászok hasznára volt; a mint állítják, szász falvakban a szász jegyző legfőlebb a szász inspector fölügyelete alatt összeírt boldogot, boldogtalant, míg román községekben az összeírás két szász ellenőrzése mellett történt. Így történheték, hogy némely szász faluban mindegyik, némely román faluban 2—3 lön fölvéve a választók sorába.

Ehez még az is járult, hogy sok román ez időtájt Romániában szokott tartózkodni.

Meg kell még egy szánandó körülményt említenem, mely nem csekély számu szavazatunkba került.

A helybeli esperes rossz lábón élvén egyik jelöltünkkel és nálánál buzgóbb katolikust kívánván jelöltnek, sem maga, sem segédlelkészei nem szavaztak, sőt egy ondit szerint híveit is ily eljárásra akarta volna bírni. Ez szükkeblőség!

Megróvást érdemel a helyi államhivatalnokok egy része is, nem élvén az állampolgár legszentebb jogával.

Egy igen ártatlan tartalmu fölhívásunkat, részint a rendőrségi szolgák jókor reggel más semmit mondó falragaszokkal fedték be, részint szász deákok tépték le a falakról s tapodták össze lábaikkal obligát káromkodások mellett. Sőt egy könyvkereskedő sem szégyenlette magát irántunk dühének az ártatlan papir szétszaggatása és sárba tiporása által kifejezést adni.

Maga a választás nagy rendben ment végbe; feltűnő volt, hogy a választók sorából többnyire magyarok és románok valának kifelejtve, mi néhány szóbeli összekoczezanásra szolgáltatott alkalmat.

A románságnak nagy része magyar és román háromszínű zászlókkal s Horváth-Mozsi kedvelt zenekarával az élen, vezélve Dr. Borcia és néhány előkelő pap által, a Rákocziinduló lelkesítő hangjai között indultak ünnepélyes menetben s a legnagyobb rendben a

választó urnához; ez nem volt Teutsch urannak inyeckedvére; azon bölcs megjegyzéssel: „der Mensch möchte glauben, er sei in der Walachei,“ eltávozék a Muckerek Generalissimussa.

A választások után a helybeli szász lapok nem tudtak eléggé csodálkozni azon, hogyan merhettünk mi nem-szászok másként érezni, gondolkozni és cselekedni, mint a nagy német Mutterlandban nem élhető s azért attól elszakadott, de a német honhoz mégis inkább, mint a magyar honhoz szító szászok és nekik, kik a királyföldön uralkodni akarnak, ellenszegülni. A „Siebenbürgische Deutsche Wochenblatt“ pártunkat „ungarisch románische — papisztische Parteinak“ nevezi, mintha pártunk egy tetemes részét nem képeznék magyar reformátusok, német protestantok, román görög nem-egyesültek, kiknek a pápával még kevesebb közük van, mint Teutsch urannak, a szász Muckerek csalhatatlan pápájának!

A „Bote“ rossz neven vészi, hogy pártunkat nem-szász pártnak neveztük; nézetem szerint csakugyan helyesebb lett volna pártunkat szász ellenes pártnak nevezni; azonban minden ellenséges kihívást elkerülő épen én indítványoztam, hogy pártunkat nem-szász pártnak nevezzük, azaz röviden: a magyarok, románok, németek, izraeliták, stb. pártjának, kik öszinte hívei lévén a közös és egységes hazának, tiltakoznak az ellen, hogy a haza és az ők saját rovásukra egy „kis szász királyság“ létre jöjjön. Minthogy pártunkban minden nemzetiség és felekezet képviselve van, kivéve a szászt, s minthogy épen a szászok exorbitans, bennünket megróvidító aspirációja ellen akarunk tiltakozni, azért neveztük magunkat egyszerűen nem-szász pártnak.

Ismélem: „minden kezdet nehéz.“ Az egyesülésünk utáni 48 óra alatt elért eredmény elegendő és Veress és Dunkának nincsen miért szégyeneljék magokat: ők 387 szavazattal megbuktak, míg a minap Bauszner 100 szavazattal lett képviselő.

A közelebbi alkalommal más leend a számarány és a megyesi szász nemzeti program elleni ezen tiltakozásunkkal nem az utolsó kártyát adtuk ki; van még egy kártyánk, melyet annak idejében a kormány és országgyűlésnek fogunk átadni: „a végén csattan az ostor.“

Hogy pekig jövőben nagyobb erőt és tekintélyt fejthessünk ki, szükséges mindenképp előtt egy magyar casinó, hol gyakrabban érintkezhessünk egymással, de minden pártszínezet nélkül, s tekintet nélkül felekezet vagy állásra.

Ekkor tömörülve a szék- és város képviselőiben sem fogják annyira mellőzhetni a magyarságot mint jelenleg.

Ez legyen a n.-szebeni magyaroknak első föladatuk! A választók összeírásánál alig elkerülhető visszaélések, a reclamatióra szánt idő rövidsége miatt kimaradt választók elégtelensége és visszautasításuk esetében patvarkodásának némi megszüntetése tekintetéből vajjon nem volna-e jó a jövedelem adó-kivetés alkalmával egyuttal a választók névsorát is összeírni, melyet aztán a választóbizottság végelegesen megállapítana?

Az egyes adófizető épen úgy tudván, mint az adóhivatal, hogy ő mennyi adót fizet, s ideje is volna elég kihagyása esetében reclamálni, míg a választóbizottság csak azok neveit törölhetné ki az adóhivatal által összeírtott választók közül, kik valami más okból nem lehetnek választók. T. J.

Megválasztott Deákparti képviselők.

- 233. Vécsey József Nyitra.
- 234. Buttyán László Kővárvidék Kisnyires.
- 235. Buda Sándor Nagy-Somkut.
- 236. Czöbel Albert Kis-Várad.
- 237. Brennerberg Mór Köhalomszék I. kerület.
- 238. Török Albert Udvarhelyszék.
- 239. Kendeffy Árpád Hátszeg.
- 240. Kasper Mihály Köhalomszék.

Ellenzéki képviselők:

- 127. Elek Gábor Szabolcsmegeye.
- 128. Kállay Ákos Nagy-Kálló.
- 129. Ugron Gábor Udvarhelyszék.
- 130. Makray László Hunyadmegeye marosvidék.

Székely-Udvarhely városban három jelöltre történt szavazás.

A jobboldali Jenei Viktor 161 szintén jobboldali Daróczy 142, az ellenzéki Kassay Ignác 227 szavazatot nyert. Új választás történt, mikor Kassay Ignác nyerte el az általános többséget.

Hátszegen Macellariu Illést választották meg. Macellariu azonban passivista lévén, eo ipso nem foglal helyet a képviselőházba.

Román lapszemle.

A n.-szebeni román comite a „Telegrafulu Romanu“ 51-ik számában, a román néphez egy kiáltványt bocsát, hogy igazolja a nemzet előtt állását a gyulafehérvári konferenciával szemben.

Midőn a n.-szebeni május 5—6-ki konferenciát a 80 ezer román képviselő oltvídeki fogarasi nemzeti clubb kezdeményezése folytán összehívtuk, azon véleményben voltunk, hogy égető szükséges dolgot cselekszünk, mert láttuk, hogy a nemzet, mennyire óhajtja egy ilyen gyűlés létrejöttét. Akkor is, a midőn kicsiny, azonban az ország minden részeiből, s összegyűlt legtöbbnyire az egyes nemzeti clubbok küldöttjeiből alakult gyűlésen elfogadtuk a megbízást, hogy annak programját teljesebben vegyük, hogy a képviselőválasztásokban részt vegyünk, s a hol lehetséges keresztül vigyük a román képviselők megválasztását, s hogy végül a nemzeti program megállapítására szükséges congressus összehívását kieszközöljük, sem separatisticus dolgot nem akartunk tenni, sem azt nem akartuk, hogy mások kirekesztésével a nemzet vezényletét magunkhoz ragadjuk, hanem minden személyes kérdés mellőztével, ki akartuk ragadni a románságot a passivitás posványából, s áthatva a nemzeti ügy szentségétől, a politikai életre akartuk ébreszteni.“

„Bizonyítják ezt a nyilvánosság elé bocsátott irataink, s az indokainkat igazolja az, hogy kevés kivétellel az egész erdélyi románság a választásokon részt vett, s a gyűlésen is az ellenvélemény csak oda terjedt, hogy némelyek a congressust a választások előtt kívánták megtartani. A mint az érsekek intenciójából kiűnt, mi ennek is eleget akartunk tenni, a kormány azonban azt felelte, hogy a congressust csakis a választások után tarthatják meg.“

„Ettől kezdve látjuk, hogy némelyek paralizálni akarván a comite működését folytonosan oda törekedtek — akarattal-e vagy a nélkül (?) — hogy a nemzetet egy újabb confusióba dönték.“

„Nem a választások előtt, hanem a midőn ezek már javában folytak, három egyén összehívta a gyulafehérvári konferenciát. (Ezen három között, egy a n.-szebeni confereutián beleegyezett abba, hogy a választásokra ez előkészületek megtéssenek, egy Kolozsvárt magát nyíltan activistának vallotta, s egyik a brudbányai mint jelölt fel is lépett.) Ezen a konferencián — daczára, hogy a kiküldött bizottság javaslata, melyet a passivisták egy coripeusa referalt — az activitás volt, — a gyűlés — a hol azonban az ország nagyobb része képviselve nem volt, — a passivitást fogadta el.“

„Ezen határozat következménye lett a választások közepén egy nagy confusió, s hogy a nemzet két ellenséges részre szakítatván, s solidaritás meg van akadályozva.“

„A kérdés az: vajjon mi lehet oka ezen confereutiá összehívásának? Tán a választásokban való részvétel kimondása? Akkor, midőn ez már ki volt mondva, mi szükség volt confereutiára, hogy zavart idézzenek elő a nemzetben.“

Ha a passivitas kimondása volt a cél, nem érthető mi okból bujtak alá, s miért kellett a confereutiát a választások közben összehívni, s miért nem tudták azt vagy előbb megtartani, — s nem a mint tevék, hogy ott beleegyezzenek a választásokra előkészületbe. — Ha pedig végül a gy.-fehérvári confereutiá összehívásában a volt a cél, hogy a n.-szebeni confereutiának egy orrot adjanak, s másokat tegyenek a nemzeti ügy fejeit, az esetben ki kell mondanunk, hogy nagyon drága áron tették ezt a románságra nézve, mivel mi sokszor, s többek közt a május 20-iki nyilatkozatunkban is (T. R. 47-dik sz.) kimondottuk, hogy örömet átadjuk a nemzeti ügy vezetését bármely arra hivatottnak is, csak a románság között bekövetkező szakadás mellőztessék“

„Itéljen bár ki felettünk, mi előadtuk a dolgot úgy a hogy van. Mindazáltal ha a sors úgy hozta magával, hogy a románok két különböző confereutiája, két-féleképpen határozzanak, kimondjuk hogy mindaz, a ki a román nép egyetértését, valamennyi pártok egyesülését, s a nemzet solidaritását kívánja, közre kell hogy működjenek arra, hogy a választások bevégezésével egy nemzeti congressus hívassék össze, s csak azon román működhetik ezen congressus ellen, a ki azt akarja, hogy a nemzet továbbra is visszavonásban s pártokra szakadva éljen.“

Addig is a comite hivatását teljesíteni fogja s a választásokban való részvételre mindenkit felhiv s óva inti a nemzetet, hogy vigyázzon magára s ne hallgason azok üres szavára, a kik a nemzeti ügyet monopolizálni akarják. (K.)

